

1. Interpelácia poslankyne Národnej rady Slovenskej republiky M. Gibalovej na ministra hospodárstva Slovenskej republiky L. Jahnátka vo veci nadmerného výskytu nebezpečných výrobkov na trhu Slovenskej republiky, zdĺhavého procesu kontroly výrobkov a nedostatočného sankcionovania predajcov nebezpečných výrobkov

P o s l a n k y ň a
Národná rada Slovenskej republiky
Monika Gíbalová

Ministerstvo hospodárstva SR
Doc. Ing. Ľubomír Jahnátek, CSc.
minister
Mierová 19
827 15 Bratislava 212

Bratislava 14. decembra 2006

VEC

Interpelácia na ministra hospodárstva Ľubomíra Jahnátka

Vážený pán minister hospodárstva Slovenskej republiky,

interpelujem vo veci nadmerného výskytu nebezpečných výrobkov na trhu Slovenskej republiky, zdĺhavého administratívneho procesu kontroly výrobkov a zhovievavého alebo žiadneho sankcionovania subjektov, ktoré nebezpečné výrobky uvedú alebo predávajú na trhu Slovenskej republiky.

V októbri a v novembri tohto roka som vykonala poslanecký prieskum, ktorý bol zameraný na výskyt nebezpečných výrobkov v obchodnej sieti SR a na riziká, ktorým sú vystavení ich spotrebitelia. Okrem iného ma zaujímal spôsob sankcionovania subjektov uvádzajúcich a predávajúcich na trhu nebezpečné výrobky a tiež dĺžka trvania procesu kontroly výrobkov na trhu, pretože od nej závisí, ako rýchlo sa stiahne výrobok z obchodnej siete v prípade, ak sa zistí, že výrobok je nebezpečný.

Proces kontroly, ktorý vykonáva Slovenská obchodná inšpekcia, by mal začínať vypísaním ponukového konania na laboratórne skúšanie vzorky výrobku odobratého z obchodnej siete a v prípade nebezpečného výrobku končiť jeho zverejnením na internetovej adrese systému rýchlej výmeny informácií o nebezpečných potravinárskych výrobkoch v krajinách EÚ, ktorý je známy pod skratkou RAPEX.

V rámci poslaneckého prieskumu som požiadala Slovenskú obchodnú inšpekciu, aby mi poskytla informácie o dátumoch ukončenia jednotlivých etáp procesu kontroly pre osem náhodne vybraných nebezpečných výrobkov, zverejnených na webovej stránke SOI v roku 2006. Ak vychádzam zo základného predpokladu, že každá vzorka výrobku odobratá na trhu je potenciálne nebezpečný výrobok a že čas od odberu vzorky po ukončenie celého procesu kontroly má byť v záujme ochrany zdravia spotrebiteľov čo najkratší, na základe výsledkov prieskumu som dospela k názoru, že skutočnosť sa značne líši od očakávania.

Aby bolo možné vytvoriť si približnú predstavu o skutočnosti, v tabuľke, ktorá je prílohou tejto interpelácie, je uvedený priemerný čas trvania jednotlivých etáp procesu kontroly pre jednotlivé výrobky, ako vyplýva z podkladov poskytnutých Slovenskou obchodnou inšpekciou.

Ak predpokladáme, že vzorka výrobku bola z trhu odobratá v čase nula, potom v priemere jeden mesiac trvá, kým je odoslaná do skúšobného laboratória. V jednom z ôsmich sledovaných prípadov to trvalo takmer dva mesiace. Je namieste otázka: „Prečo tak dlho“? Výsledky z laboratórií má ústredný inšpektorát SOI k dispozícii po cca dvoch ďalších týždňoch. Z výsledkov laboratórií je už vtedy zrejmé, ktoré výrobky sú vyhovujúce a ktoré majú vlastnosti nebezpečných výrobkov. V prípade nevyhovujúceho výsledku laboratórnych skúšok je predaj výrobku v kontrolovanej obchodnej jednotke pozastavený, avšak daný výrobok sa na ostatnom trhu predáva ďalej a uplynie v priemere ďalší 1 mesiac, kým prebieha došetrovanie na úrovni krajských inšpektorátov. Vo dvoch z ôsmich sledovaných prípadov trvalo došetrovanie viac ako 2 mesiace. Po uzatvorení prípadu na úrovni krajského inšpektorátu nasleduje zverejnenie nebezpečného výrobku na webovej stránke SOI, informovanie MH SR o náleze nebezpečného výrobku a odoslanie informácie do systému RAPEX, čo znamená začiatok konania pre ostatné štáty EÚ.

Na základe informácií, ktoré mi pre osem náhodne vybraných nebezpečných výrobkov poskytla SOI konštatujem, že od odberu vzorky do dňa odoslania informácie do RAPEX-u uplynie cca 3 a pol mesiaca, vo dvoch z ôsmich sledovaných prípadov trval proces 4, resp. 5 mesiacov. V priemere od odberu vzorky uplynú cca 3 mesiace, kým SOI oficiálne zverejní zákaz predaja určitého nebezpečného výrobku na území Slovenskej republiky. Nemôžem sa ubrániť otázke: „Koľko kusov nebezpečného výrobku sa rozpredá v priebehu troch mesiacov“? Tri mesiace je dostatočne dlhá doba na to, aby sa výrobok aj úplne vypredal. Z týchto dôvodov považujem celý proces kontroly za neobyčajne ťažkopádny a zdĺhavý. Žiadam Vás preto, vážený pán minister, aby MH SR v spolupráci so SOI prijalo organizačné opatrenia, ktorými sa celý proces výrazne skráti. Rada sa budem podieľať na diskusii o účinných opatreniach. Za jedno z nevyhnutných opatrení považujem to, aby Ministerstvo hospodárstva SR v blízkej budúcnosti uviedlo do života splnomocňovacie ustanovenie §23 ods. 4 zákona 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, ktoré mu ukladá povinnosť vypracovať všeobecne záväzný právny predpis na ustanovenie spôsobu zabezpečenia systému rýchlej výmeny informácií o výskyte nebezpečných nepotravinárskych výrobkov.

Pre podnikateľa, ktorý obchoduje s nebezpečným výrobkom, by malo mať zistenie Slovenskej obchodnej inšpekcie fatálne dôsledky. Podľa §24 ods. 1 zákona 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa „za porušenie povinnosti ustanovenej týmto zákonom uložia príslušné orgány predávajúcemu, výrobcovi, dovozcovi alebo dodávateľovi pokutu až do výšky 2 000 000 Sk“. Preto ma veľmi zarazilo, že v žiadnom z ôsmich sledovaných prípadov nebola uložená ani symbolická pokuta, pritom išlo o výrobky, ktoré dokázateľne ohrozovali zdravie spotrebiteľov! Zarazilo ma to o to viac, že po preštudovaní niekoľkých verejne dostupných rozhodnutí SOI som sa stretla s prípadom (rozhodnutie č. P/0321/04/05), keď za predrazenie tovaru pri kontrolnom nákupe o 80 halierov a neoznačenie výrobkov cenou bola uložená pokuta vo výške 15 000 Sk. Akým spôsobom chce orgán kontroly – v tomto prípade SOI – motivovať nekorektne sa správajúcich podnikateľov k tomu, aby brali vážne ustanovenia §7 a §18 zákona 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa alebo ustanovenia vyhlášky 635/2005 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o požiadavkách na bezpečnosť textilných vlákien a priadzí, textilných, usňových a odevných výrobkov z textilu a usne, určených na priamy styk s pokožkou, alebo ustanovenia iných obdobných právnych predpisov, ak im nevisí nad hlavou Damoklov meč existenčných problémov v prípade, ak uvedú na trh alebo predávajú nebezpečný výrobok, ktorý ohrozuje zdravie spotrebiteľa? Považujem za prirodzené, aby kontrolovaný subjekt, ktorý uviedol na trh alebo predával nebezpečný výrobok, dostal pokutu, ktorú si na dlhý čas zapamätá. Benevolentným sankcionovaním sa dosiahne pravý opak toho, čo chceme dosiahnuť. Vážený pán minister, toto je potrebné od gruntu zmeniť.

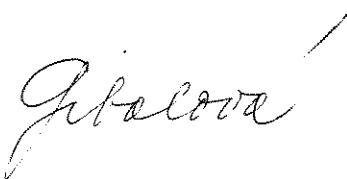
Ak hovorím o nebezpečných výrobkoch, verejnosť má iba hmlisté predstavy o ich negatívnom vplyve na zdravie a v niektorých prípadoch dokonca na život spotrebiteľa; vo všeobecnosti prevláda názor, že nejde o nič vážne. Chcem preto upriamiť Vašu pozornosť na textilné výrobky farbené azofarbivami, ktorých použitie je zakázané smernicou 2002/61/EC o azofarbivách

a tiež vyhláškou MH SR 180/2003 Z.z. Ide o azofarbivá, ktoré sú prekursorom karcinogénnych látok, počas nosenia textilného výrobku prenikajú do organizmu a môžu spôsobiť rakovinu. Mám informácie potvrdené ústrednou riaditeľkou SOI o tom, že v poslednom období sa na trh SR dostávajú vo zvýšenej miere textilné výrobky farbené zakázanými karcinogénnymi azofarbivami, ktoré pochádzajú najmä z Číny a z ďalších krajín juhovýchodnej Ázie. SOI uskutočnila v apríli/máji tohto roka náhodný odber deväťdesiatich vzoriek textilných výrobkov pre deti, z nich šesť bolo farbených zakázanými azofarbivami. To je neskutočne vysoký percentuálny výskyt. V praxi to znamená nielen to, že každý 15-ty textilný výrobok bol vyhodnotený ako nebezpečný, ale tiež to, že tieto výrobky kupovali rodičia svojim deťom na bežné nosenie do školy, kým neboli stiahnuté z trhu, a že ich deti ich pravdepodobne nosia doteraz. V tejto súvislosti je potrebné položiť si tiež otázku, koľko textilných výrobkov obsahujúcich zakázané azofarbivá sa nachádza medzi ďalšími stovkami rozmanitých textilných výrobkov, ktoré neboli testované na obsah zakázaných azofarbív a ktoré sa už vypredali alebo sú stále na trhu? Mám k dispozícii prehľad o celkom 18 textilných výrobkoch zachytených autorizovanými osobami v Slovenskej republike od roku 2004. Každý z týchto 18 jednotlivých výrobkov jestvoval v stovkách, možno v tisícoch exemplárov, teda na Slovensku ich denne nosia tisíce a možno až desaťtisíce ľudí. Keďže ide o textilné výrobky pochádzajúce najmä z Ázie, existuje predpoklad, že sa dostali aj na trh ostatných krajín Európskej únie, kde – žiaľ – nejestvuje taký systém kontroly ako v SR, počet pozitívnych nálezov je minimálny, a teda nie sú ani dôvody pre znepokojenie na úrovni ostatných štátov Únie.

Opätovne kladím otázku: „Koľko kusov určitého nebezpečného výrobku sa rozpredalo a koľko kusov spotrebiteľia vrátili?“ Na to mi nikto nevie odpovedať; domnievam sa, že počet vrátených kusov predstavuje mizivé percento z celkového počtu predaných. Ak teda príslušné právne predpisy tento aspekt nezohľadňujú, je potrebné vykonať takú legislatívnu úpravu právneho predpisu, ktorá umožní kvantifikovať mieru výskytu identifikovaného nebezpečného výrobku na trhu.

Vážený pán minister, rámcové informácie, ktoré v tejto interpelácii podávam, považujem za mimoriadne závažné. Žiadam Vás preto, aby SOI opätovne vykonala na trhu SR hĺbkovú kontrolu textilných výrobkov na prítomnosť zakázaných azofarbív a aby tomuto problému venovala pozornosť dovedy, kým sa nepreukáže návrat do normálu. Žiadam tiež, aby ministerstvo postupovalo v zmysle ustanovenia §23 ods. 2 zákona 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa a informovalo Komisiu o štatisticky významnom výskyte výrobkov farbených zakázanými azofarbivami v skupine 90 vzoriek textilných výrobkov pre deti, odobratých na trhu SR v apríli/máji 2006 - ak sa tak doteraz nestalo - a aby sa na toto ustanovenie prihliadalo aj v budúcnosti v obdobných prípadoch.

V rozpätí niekoľkých dní posledného týždňa som v médiách zachytila informácie o potvrdenom výskyte ftalátov v hračkách, o nebezpečných kozmetických výrobkoch a o potravinách predávaných po termíne životnosti. Je to výsledok činnosti Slovenskej obchodnej inšpekcie v prospech zákazníkov, ktorú oceňujem, ale je to tiež dôkaz toho, že v obchode podnikajú subjekty, ktoré považujú zákazníka za pokusného kráľika. Cieľom tejto interpelácie je dosiahnuť, aby sa životný priestor pre nepoctivých podnikateľov zúžil. A v tom, vážený pán minister, očakávam Vašu pomoc.

Príloha: Tabuľka

PhDr. Mgr. Monika Gibalová, PhD.
Výbor NR SR pre sociálne veci a bývanie
Námestie A. Dubčeka 1, 812 80 Bratislava 1

Kancelárie

Poslanecká kancelária – Západná terasa, 812 80 Bratislava 1, tel.: (+421) 2 5972 9333, fax.: (+421) 2 5972 9533, e-mail: monika.gibalova@nrsk.sk;
Alžbetina 372/5, 058 01 Poprad, tel.: (+421) 911 676373, (+421) 52 7722287, fax.: (+421) 52 7722287, e-mail: monika.gibalova@nrsk.sk

Príloha interpelácie poslankyne NR SR Moniky Gibalovej zo dňa 14. 12. 2006

Počet dní, ktorý uplynul odo dňa odobratia vzoriek nebezpečných výrobkov na trhu SR inšpektormi SOI. Údaje v tabuľke sú spracované na základe podkladov, ktoré na požiadanie zaslala ústredná riaditeľka SOI dňa 23. 10. 2006 a minister hospodárstva SR Ľubomír Jahnátek dňa 17. 10. 2006

Výrobok	Ponukové konanie		Odoslania na skúšky	Vydanie protokolu/došlo SOI	Krajský inšpektorát (KI SOI)		Sankcia	WEB SOI	Colné riaditeľstvo	Odoslania zo SOI na MH SR	Došlo na MH SR	Odoslané do RAPEX
	Vypísanie	Vyhodnotenie			Odvzdanie protokolu	Došetrenie KI SOI						
Elektrická rozvodka s prepäťovou ochranou, Typ FA-01V	25	40	54	68/70	74	138	64	Pozn. 1	140	157	153	161
Dievčenské - detské šaty	-20	-10	25	30/35	47	112	65	Pozn. 1	120	121	129	137
Chlapčenská súprava ASCA	-20	-10	26	36/46	48	77	29	Pozn. 1	83	83	89	97
Detské slippy NEW LINE	-20	-10	28	35/48	50	62	12	Pozn. 2	63	70	71	79
Plyšová hračka - lienka H&Y TOY	12	16	22	31/35	36	66	30	Pozn. 1	70	101	85	92
Stlačiteľná hračka z mäkkeho PVC, kačieria rodina	RAPEX notifikácia 140/04 z 9.8.2004, bez odberu vzorky						RAPEX notifikácia 140/04 z 9.8.2004, bez odberu vzorky					
Rotačná trávová kosačka Mountfield XA 55 MBSE, typ NP 534/TR/E	RAPEX notifikácia 150/06 z 13.3.2006, bez odberu vzorky						RAPEX notifikácia 150/06 z 13.3.2006, bez odberu vzorky					
Károvaná pánska košeľa Hao Yun men's collection	2	10	23	29/34	35	38	3	Pozn. 3	64	64	62	70
Stredná hodnota			29	38/44	48	81	33		90	99	94	106

Pozn. 1 Dobrovoľné opatrenia: nepredávať, informovať spotrebiteľov s možnosťou vrátenia tovaru s vrátením peňazí

Pozn. 2 Dobrovoľné opatrenia: neuvádzať na trh, informovať odberateľov, stiahnuť od odberateľov

Pozn. 3 SOI: zákaz predaja, nepredávať, povinnosť predávajúcemu informovať o riziku spotrebiteľov s možnosťou vrátenia tovaru s vrátením peňazí